

Звернення

у зв'язку з порушенням парламентом Республіки Польща домовленостей щодо спільної оцінки польсько-українського протистояння у 1943-1945 роках

В ухвалених парламентом Республіки Польща постановах (Постанова Сенату від 7 липня 2016 р. та Постанова Сейму від 22 липня 2016 р.) польські парламентарі продовжили односторонній перегляд спільної політичної оцінки польсько-українського конфлікту під час Другої Світової війни, яку було раніше погоджено в низці важливих українсько-польських документів, зокрема таких як:

1. Заява Президентів України та Республіки Польщі «До порозуміння і єднання» від 21 травня 1997 року;
2. Заява парламентів України та Республіки Польща у зв'язку з 60-ю річницею Волинської трагедії від 10 липня 2003 року;
3. Спільна заява Президентів України та Республіки Польща "Про примирення – в 60-у річницю трагічних подій на Волині" від 11 липня 2003 року;
4. Послання Греко-Католицьких Єпископів України та Римо-Католицьких Єпископів Польщі з нагоди акту взаємного пробачення і поєднання від червня 2005 року;
5. Спільна заява Президента України та Президента Республіки Польща з нагоди 60-ї річниці акції «Вісла» від 27 квітня 2007 року.

Перша спроба такої ревізії на офіційному рівні сталась ще 15 липня 2009 року, коли Сейм Республіки Польща ухвалив Постанову «Щодо трагічної долі поляків на Східних Кресах». В цьому досить стислому документі йшлося про відзначення «66-ї річниці початку Організацією Українських Націоналістів та Українською Повстанською Армією на землях II Речі Посполитої так званої антипольської акції», яка була безпідставно зображена як неспровокований злочин, що мав «характер етнічної чистки і ознаки геноциду».

Схожі формулювання були використані польським Парламентом у 2013 р., коли спочатку Сенат (20 червня), а невдовзі і Сейм (12 липня), ухвалили постанови, присвячені 70-й річниці Волинських подій. У цих постановах стверджувалось, що антипольські акції ОУН і УПА найбільшого розмаху набули у липні 1943 року на Волині і тривали до 1945 року, а їхніми жертвами стало «близько 100 тисяч поляків».

Підготовка, ініціювання, ухвалення та реалізація згаданих документів супроводжувалось шаленою антиукраїнською істерією та українофобськими акціями, зокрема на українських етнічних землях (Холмщина, Підляшшя, Надсяння і Лемківщина), які після завершення Другої Світової війни залишилися у складі Польщі. Ескалація антиукраїнської кампанії формує у масовій свідомості поляків негативний образ українців, хоча трагедію Польщі спричинила тривала окупація її територій німецькими нацистами.

Кульмінацією цієї кампанії стала ухвалена 22 липня цього року Сеймом Республіки Польща постанова під назвою «Щодо вшанування пам'яті жертв геноциду, вчиненого українськими націоналістами проти громадян II Речі Посполитої у 1943-1945 роках». У Постанові йдеться про вбивство вже «більше 100 тисяч громадян II Речі Посполитої» і зазначається, що «їхня точна кількість досі невідома». Учасниками вбивств поляків названі «також дивізія СС «Галичина» та інші українські формування, що співпрацювали з німцями».

У прикінцевій частині Постанови з посиланням на виступ папи Івана Павла II у Львові у 2001 р. зазначається, що «виключно повна правда про історію є найкращий спосіб примирення і взаємного прощення».

Однак зміст цього документа свідчить про свідоме спотворення польськими парламентарями історичної правди шляхом вибіркового, упередженого і маніпулятивного підходу до фактів, відвертих вигадок, політично безвідповідальних і юридично некоректних звинувачень українського національно-визвольного руху у злочині геноциду проти громадян II Речі Посполитої.

Сьогодні dokonаним фактом є те, що у польсько-українському протистоянні під час Другої Світової війни гинули не лише поляки, а й українці, і невідомою є точна кількість не лише поляків, а й українців – жертв цього протистояння. Згадка дивізії СС «Галичина» та інших українських формувань, що співпрацювали з німцями, в одному ряду з ОУН і УПА знадобилась для їхнього штучного асоціювання з колаборанськими структурами з метою дискредитації українського національного визвольного руху.

У Постанові польського Сейму виникнення ненависті на національному та релігійному ґрунті на так званих «східних кресах» пов'язується з діями німецьких та радянських окупантів, а також безрезультативністю спроб представників Польської підпільної держави дійти згоди з українськими організаціями.

Насправді конфлікт між українцями та поляками має давніші і глибші причини, пов'язані з шовіністичним ставленням польської провідної верстви до українців та їхніх природних прав і в часи I, і в часи II Речі Посполитої. У першій половині XX століття відбувся лише новий спалах польсько-української ворожнечі, спричиненої діями влади II Речі Посполитої, яка збройно порушила право українців творити національну державу на власних історичних етнічних землях, насильно включила їхню західну частину, названу пізніше «східними кресами», до складу Польської держави та почала здійснювати сумнозвісну політику «пацифікації» і нищення національної ідентичності автохтонного українського населення.

Спалах українсько-польської ворожнечі під час Другої Світової війни був породжений не відмовою українських організацій дійти згоди з представниками польської підпільної держави, а позицією базованого в Лондоні польського уряду у вигнанні, який вороже ставився до українців та українського національно-визвольного руху. Використовуючи підрозділи Армії Крайової та Батальйонів Хлопських, а також загони самооборони «кресів» польське керівництво прагнуло зачистити від українців їхні етнічні землі в межах «східних кресів» з метою посилення своїх позицій під час майбутнього повосинного визначення територіальних меж Польської держави.

Саме це спричинило жорстокий польсько-український конфлікт, під час якого поляки вбивали українців, а українці поляків, і не лише на Волині. Але українці захищали своє природне право бути господарями на своїх споконвічних етнічних теренах, в той час як солдати Армії Крайової, бойовики Батальйонів Хлопських, а також самооборони «кресів», виконуючи директиви емігрантського уряду Польської держави, почали чинити злочинні акції, спрямовані на винищення українців на «східних кресах». Слід зазначити, що в цих акціях активну участь також брали підрозділи польської допоміжної поліції, які перебували на службі гітлерівської Німеччини.

Всупереч відомим фактам Постанова зображує винятково українців як злочинців, а винятково поляків як жертву і безпідставно звинувачує українських націоналістів у вбивстві не лише поляків, а й євреїв, вірмен, чехів, представників інших національних меншин, а також українців, які намагались допомогти жертвам. Вона відтворює створені радянськими спецслужбами і комуністичною пропагандою стереотипи, які повинні дискредитувати українців, що вели боротьбу за своє право жити на своїй землі і мати власну національну державу. Виглядає так, що перегляд оцінки подій на Волині відбувається за російським сценарієм і не без участі кремлівської агентури в Республіці Польща.

Постанова Сейму Республіки Польща героїзує акції Армії Крайової, Батальйонів Хлопських, самооборони «кресів», вчинені проти українців в українських селах, і зображує винищення ними українського мирного населення на споконвічних українських землях як «польські відплатні акції» з метою виправдання виконавців цих злочинів всупереч вимогам норм міжнародного права і людської моралі.

Постанова наголошує на злочинах, вчинених щодо «цивільних осіб на східних кресах II Речі Посполитої», ігноруючи той факт, що «креси» завжди були і залишаються українськими етнічними територіями, населеними до операції «Вісла» переважно українцями. Насправді злочинні дії щодо цивільних осіб здійснювалася польською стороною проти автохтонної української більшості й не обмежувалася лише 1943-1945 р.р і територією Волині.

Залишаючись глухими до кривд, завданих українцям, польські парламентарі свідомо перетворили історичну проблему у політичне українофобське знаряддя, яке одразу почали використовувати депутати Держаної Думи Російської Федерації. Отже, відкривається спрямований проти України польсько-російський фронт. Чи виграє від цього Польща?

І Сенат, і Сейм Республіки Польща залишили без відповіді пропозицію українських парламентарів діяти в дусі раніше досягнутих польсько-українських домовленостей і виробити спільну заяву щодо вшанування пам'яті жертв польсько-українського протистояння під час Другої Світової війни. Натомість сейм Республіки Польща ухвалив постанову, написану мовою помсти, ненависті та реваншу, а не діалогу, примирення та порозуміння.

Ми рішуче засуджуємо і беззастережно відкидаємо односторонні дії Сенату і Сейму Республіки Польща як неприйнятні, оскільки вони цинічно порушують позитивні домовленості, досягнуті під час конструктивного українсько-польського діалогу за останні десятиріччя. Вони є несумісними з вимогами історичної правди, моралі і міжнародного права, культивують ворожнечу до українців і України та створюють нормативну основу для дій, спрямованих на підрив українсько-польського партнерства.

Ми звертаємося з вимогою до Верховної Ради України відреагувати на антиукраїнські постанови Парламенту Республіки Польща та схвалити документ, який визнає дії польської сторони на українських етнічних територіях до, під час і після Другої Світової війни міжнародними злочинами.

Зокрема, ми пропонуємо Верховній Раді проголосити 23 вересня Днем польських репресій супроти автохтонного українського населення Галичини. Саме в цей день у 1930 році Президія Ради міністрів та міністерство внутрішніх справ II

Речі Посполитої ухвалили рішення про широкомасштабні антиукраїнські репресивні заходи, офіційно названі польською владою «пацифікацією».

Ми також пропонуємо визначити 25 грудня як День пам'яті геноцидного винищення польським підпіллям автохтонного українського населення на споконвічних українських землях. Саме в цей день у 1942 році польські шовіністи розпочали масові вбивства українського населення, колядуючи на трупах замордованих.

Крім того, ми пропонуємо встановити 28 квітня Днем пам'яті українців, що стали жертвами насильної депортації польською державою. Саме цього дня в 1947 році польські державні каральні органи розпочали операцію «Вісла» і депортували з історичних українських земель 150 тисяч українців на колишні німецькі території, включені до складу Польщі і заселені вороже налаштованими до депортованих українців «кресов'яками». При тому депортованим українцям не дозволили селитися компактно, що прирікало їх на втрату ідентичності, як національної групи.

Культивована певними польськими політичними силами ностальгія за «кресами» та озвучування марень «кресов'яків» про повернення під владу Польщі споконвічних українських земель ставлять під сумнів повоєнне територіальне врегулювання в Європі і неминуче актуалізують питання про правомірність кордонів Республіка Польща. Небезпечні тенденції, які останніми роками спостерігаються у ставленні до України і українців певних прошарків польського політикуму та суспільства підіграють спробам Росії зруйнувати єдність європейських демократій та порушити існуючий міжнародний правопорядок для реалізації її імперських реваншистських зазіхань, в тому числі і за рахунок Польщі.

Слід пам'ятати, що у свій час прагнення польської провідної верстви керуватися кон'юнктурними політичними міркуваннями і забезпечувати свої інтереси за рахунок України неодноразово породжували геополітичні катастрофи, від яких страждала як Україна, так і сама Польща. Спекуляції на трагічних сторінках українсько-польських відносин – це шлях до відновлення ворожнечі між нашими народами.

Ми закликаємо Президента, Уряд та Парламент України об'єднати свої зусилля для ефективного захисту інтересів і національної безпеки України, а також вимагаємо від депутатів Верховної Ради України ухвалити документ з чіткою оцінкою постанов Парламенту Республіки Польща.

Ми позитивно оцінюємо підписану в Києві 24 серпня 2016 року Президентом України та Президентом Республіки Польща Спільну Декларацію, в якій наголошено, що стратегічне партнерство між нашими країнами є безальтернативним історичним вибором і підтверджено, що українсько-польський діалог має ґрунтуватися на вже погодженій етичній формулі: поєднання і порозуміння наших народів.

Ми закликаємо здорові сили польського політикуму і суспільства протидіяти культивуванню українофобської реваншистської істерії в Республіці Польща, спільно працювати над відновленням конструктивного українсько-польського діалогу та утримуватись від односторонніх дій, які шкодять розбудові дружніх стосунків між Україною та Польщею. Політика порозуміння гарантуватиме

природний альянс України і Польщі у боротьбі з одвічним спільним ворогом – Росією. Зміцнення стратегічного партнерства України та Польщі у ці складні часи посилить безпеку наших країн і усієї Європи.

м. Київ

25 серпня 2016 року

Л. Кравчук	О. Мосінок	І. Магрицька
Л. Лук'яненко	Я. Солтис	Ю. Сиротюк
Д. Павличко	М. Басараб	К. Стеценю
В. Василенко	М. Косів	О. Левкова
В. Горбулін	Я. Кендзьор	О. Курінний
Б. Тарасюк	І. Калинець	Д. Капранов
В. Огризко	С. Пантюк	В. Капранов
І. Драч	М. Кулик	Г. Антипович
О. Черногуз	Р. Василик	Н. Поклад
В. Сергійчук	С. Давимука	С. Багрин
Ю. Шаповал	М. Горинь	Є. Пташник
С. Кульчицький	О. Хомик	та інші
В. Шишкін	В. Середа	
О. Скіпальський	В. Глинчак	
Д. Курдельчук	А. Зінченко	
С. Шевчук	М. Поліщук	
Я. Федорчук	О. Костюк	
М. Жулинський	І. Куцай	
І. Дзюба	І. Салій	
Ю. Мушкетик	В. Усатенко	
В. Дончик	Ю. Гнаткевич	
П. Кислий	Л. Пиріг	
М. Сулима	Б. Пономаренко	
Л. Скупейко	М. Моток	
П. Мовчан	С. Гальченко	
І. Засць	О. Поліщук	
В. Шкляр	В. Барановський	

Г. Філіпчук

В. Панченко

М. Голомша

Т. Стецьків

Л. Івасюк

В. Стретович

О. Барабаш

В. Жердицький

О. Воробійов

В. Філенко

О. Гудима

М. Лучка

М. Підкова

О. Вендзилович

Б. Щербаток

С. Єременко

О. Березюк

Т. Марусик

Л. Масенко

Г. Мацюк

О. Івахів

В. Куйбіда